

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการสอนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร มีลำดับขั้นตอนการวิจัยและผลสรุปโดยดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันจากบทบาทการสอนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ของสังกัดต่างๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2541

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอนุบาลที่สอนเด็กอายุ 5-6 ปี ของโรงเรียนอนุบาลสังกัดต่างๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2541 ใช้วิธีการสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกโรงเรียนมา สังกัดละ 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน และเลือกครูโรงเรียนละ 1 คน รวม 5 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และแนวคิดในการแบ่งกลุ่มโครงสร้างทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ อนุบาลที่สอนเด็กอายุระหว่าง 5-6 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ของสังกัดต่างๆ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูอนุบาลที่สอนเด็กอายุระหว่าง 5-6 ปี ปีการศึกษา 2541 ในเขตกรุงเทพมหานคร ของสังกัดต่างๆ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเจาะจง เลือกโรงเรียนมาสังกัดละ 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน และเลือกครูโรงเรียนละ 1 คน รวม 5 คน

3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือการวัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

3.1.1 ศึกษาเครื่องมือการวัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมในโรงเรียน 3 รูปแบบ ของ DeVries, Hancy และ Zan (1991) และศึกษารหัสและคู่มือการลงรหัส พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สร้างโดย DeVries, Hancy และ Zan (1991)

3.1.2 แปลและเรียบเรียงการใช้เครื่องมือวัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูจากในข้อ 1 เป็นภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้วัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูที่ใช้ในการวิจัย

3.1.3 สร้างคู่มือการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน จากการแปลรหัสและคู่มือการลงรหัสจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สร้างโดย DeVries, Hancy และ Zan (1991) ซึ่งมีลักษณะเป็นรหัสที่แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ด้าน คือรหัสพฤติกรรมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (Negotiation Strategies : NS) แบ่งเป็น 4 ระดับ ระดับ 0 จำนวน 4 รหัส ระดับ 1 จำนวน 32 รหัส ระดับ 2 จำนวน 21 รหัส และ ระดับ 3 จำนวน 7 รหัส มีรหัสทั้งสิ้น 64 รหัส และเป็นรหัสพฤติกรรมด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน (Shared Experiences :SE) แบ่งเป็น 4 ระดับ ระดับ 0 จำนวน 3 รหัส ระดับ 1 จำนวน 7 รหัส, ระดับ 2 จำนวน 14 รหัส และระดับ 3 จำนวน 3 รหัส มีรหัสทั้งสิ้น 27 รหัส โดยในแต่ละรหัสจะอธิบายลักษณะการ

กระทำ หรือคำพูดที่ครูแสดงต่อ นักเรียนที่แสดงถึงรหัสนั้นๆ ซึ่งคู่มือการลงรหัสนี้ได้เสนอแนวทางในการสังเกตพฤติกรรม ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจพฤติกรรมที่สะท้อนถึงรหัสนี้ได้ชัดเจนและถูกต้อง

3.1.4 สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อใช้ถอดความจากวิดีโอและสร้างแบบบันทึกผลคะแนน เพื่อใช้ในการบันทึกสำหรับการลงรหัสของข้อมูลที่ได้จากการถอดความจากวิดีโอ

3.1.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางโครงสร้าง เนื้อหา ความถูกต้องในการแปลเป็นภาษาไทย ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.1.6 การหาความตรงและความเที่ยงของการสังเกตพฤติกรรม

3.1.6.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องศึกษาการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในพฤติกรรมที่สังเกต จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกการลงรหัสกับผู้ทรงคุณวุฒิ จนเกิดความเชี่ยวชาญ

3.1.6.2 การหาความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยการบันทึกวิดีโอการสอนของครูที่มีชั่วโมงตัวอย่างเป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วให้ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัยสังเกตลงรหัส แล้วนำผลที่ได้มาทดสอบค่าความเที่ยงในการสังเกตของ William A. Scotch (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) โดยกำหนดให้ค่าความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัส มีค่าไม่ต่ำกว่า .70 หรือ 70 %

3.2 เครื่องมือในการจัดโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) มีแนวทางในการกำหนดชนิดของเครื่องมือดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

3.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการจัดประเภทโรงเรียนตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัด กิจกรรม บทบาทครู สื่อ และการประเมินผล และสร้างคู่มือการจัดโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer (1972)

3.2.3 กำหนดวิธีการที่จะศึกษา ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการศึกษาจากเอกสาร

3.2.4 กำหนดชนิดของเครื่องมือในการจัดประเภทโรงเรียนอนุบาล 2 ชุด คือ

3.2.4.1 แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) และการสร้างแบบสังเกต
- 2) กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกตโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล คือ กำหนดให้เป็นแบบจดบันทึก (Anecdotal)
- 3) ดำเนินการสร้างแบบสังเกตตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ คือ ด้านการจัดกิจกรรม บทบาทครู และสื่อ โดยแบบสังเกตที่สร้างจะมีลักษณะแบบ จดบันทึก
- 4) นำแบบสังเกตไปทดลองบันทึกการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้ แล้วนำมาปรับปรุง
- 5) นำแบบสังเกตที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมทางเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.4.2 แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) และการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2) กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open Ended)
- 3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยสร้างกรอบแนวคิดและประเด็นในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู สื่อ และ การประเมินผล แบบสัมภาษณ์ที่สร้างจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบ ความตรง และความครอบคลุมตามเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5) ทดลองสัมภาษณ์ครูอนุบาลที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประชากร แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงประเด็นและการใช้ภาษาในการสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อพูดคุยกับครูประจำชั้นที่ผู้บริหารโรงเรียนได้เลือกไว้เพื่อสร้างความคุ้นเคย

4.2 ผู้วิจัยทำการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากครูประจำชั้น แล้วทำการบันทึกลงในแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และจากการศึกษาเอกสารมาสรุปลงในแบบสรุปการจัดแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) โดยหากพบว่าข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และจากการศึกษาเอกสารไม่ตรงกันผู้วิจัยจะยึดจากสิ่งที่พบจากการสังเกตเป็นหลัก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติจริง

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูโดยใช้กล้องวิดีโอ โดยแต่ละคนใช้เวลาในการสังเกต 10 วัน ช่วงเวลา 8.30-11.30 น.

4.5 นำภาพและเสียงที่ได้จากการบันทึกวิดีโอมาถอดข้อความแล้วบันทึกลงในแบบบันทึก

4.6 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดูวิดีโอร่วมกันเพื่อถอดรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมจากท่าทาง คำพูดและสีหน้าของครู

4.7 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 6 และ ข้อ 7 มาลงในตารางแบบบันทึกผลคะแนนความถี่ของพฤติกรรม โดยแยกออกเป็นความถี่ของพฤติกรรมแต่ละรหัส

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการสอนของครูอนุบาล คำนึงการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกวิดีโอการสอนในห้องเรียนของครูอนุบาลที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนของแต่ละสังกัดมาวิเคราะห์ โดยใช้ความเรียงประกอบตาราง แสดงคำร้อยละในแต่ละด้าน แต่ละระดับ แต่ละรหัส เนื่องจากข้อมูลเป็นนามบัญญัติและค่าที่ได้แต่ละระดับเป็นความถี่ จึงใช้คำร้อยละ

2. การวิเคราะห์การจัดประเภทของโรงเรียนอนุบาล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้ความเรียงประกอบตาราง โดยแสดงค่าความถี่และคำร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของครูอนุบาลในการสอนในห้องเรียนช่วงเช้า ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันกับเด็ก พบว่า

1.1 ครูอนุบาลในทุกสังกัดมีพฤติกรรมจริยธรรมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 1

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 1 ของครูอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบร้อยละ 79.59 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมที่พบมากที่สุด (ร้อยละ 22.77) ได้แก่ การสอนการอธิบายการชี้แนะซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นวิชาการ พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.18) ได้แก่ การแสดงมารยาทความสุภาพแบบขอไปที และการลงโทษเด็กที่มีผลมาจากการกระทำที่กำหนดขึ้นเอง

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษากลาง พบร้อยละ 79.32 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบ ร้อยละ (25.58) ได้แก่ การชี้บอกให้เด็กทำกิจกรรมบางอย่างในกิจกรรม และพฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.09) ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางคำพูดหรือทางกาย การดึงความสนใจต่อพฤติกรรมที่ต้องการเน้นของเด็กเจตนาคือปรับปรุงพฤติกรรม และการนำเด็กท้วงโดยครูมีส่วนในการช่วยเหลือซึ่งเด็ก ไม่มีโอกาสที่จะปฏิเสธ

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสถาบันราชภัฏ พบร้อยละ 88.09 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมที่พบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 32.82) ได้แก่ การถามปัญหาทางวิชาการเพื่อจะดูว่าเด็กรู้คำตอบหรือไม่ และพฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.12) ได้แก่ การดึงความสนใจต่อพฤติกรรมที่ต้องการเน้นของเด็กเจตนาคือปรับปรุง

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบร้อยละ 76.05 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบ (ร้อยละ 25.35) ได้แก่ การชี้และการบอกให้เด็กทำบางอย่างในกิจกรรม พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.10) ได้แก่ การแยกเด็กออกจากปฏิสัมพันธ์จากครู การอ้างถึงอำนาจของโรงเรียน ผู้ปกครอง ครูใหญ่ และการแสดงมารยาทความสุภาพแบบขอไปที

พฤติกรรมกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบร้อยละ 87.50 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบ ได้แก่ ร้อยละ (34.30) การสั่งบังคับให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่งโดยหวังผลทันที พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.07) ได้แก่ การก่อให้เกิดหรืออ้างอิงถึงปฏิสัมพันธ์ในระหว่างการแข่งขัน การอ้างความชอบธรรมของตนเองโดยไม่สนใจผู้อื่น และการแสดงมารยาทความสุภาพแบบขอไปที

1.2 พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ของครูอนุบาลในการสอนในห้องเรียนช่วงเช้า พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน พฤติกรรมของครูอนุบาลทุกสังกัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 1

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบร้อยละ 86.36 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมที่พบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.84) ได้แก่ การแสดงการยอมรับเด็กอาจเป็นการทำแบบเรื่อย ๆ ไม่ได้ตั้งใจ พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.57) ได้แก่ การคุยกันแบบกันเองเนื้อหาไม่เกี่ยวกับการสอน และการกล่าวต้อนรับหรืออำลาแบบฉันทเพื่อน

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชน พบร้อยละ 88.88 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบ (ร้อยละ 64.06) ได้แก่ การแสดงการยอมรับเด็กอาจเป็นการทำแบบเรื่อย ๆ ไม่ได้ตั้งใจ และ พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.63) ได้แก่ การกล่าวต้อนรับหรืออำลาแบบฉันทเพื่อน

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสถาบันราชภัฏ พบร้อยละ 69.93 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมที่พบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.59) ได้แก่ การแสดงการยอมรับเด็กอาจเป็นการทำแบบเรื่อย ๆ ไม่ได้ตั้งใจ และพฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.13) ได้แก่ การกล่าวถึงเด็กทางบวกที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบร้อยละ 85.61 ของพฤติกรรมที่พบในด้านนี้ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบ (ร้อยละ 74.79) ได้แก่ การแสดงการยอมรับเด็กอาจเป็นการทำแบบเรื่อย ๆ ไม่ได้ตั้งใจ พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด

(ร้อยละ 16.81) ได้แก่ การเห็นห้องกับเด็กโดยการสะท้อนความคิดความรู้สึกความต้องการ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับคำถามหรือคำสั่ง และการวิจารณ์เด็กทางบวกที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้าน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระดับ 1 ของครูอนุบาลในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบร้อยละ 92.53 ของพฤติกรรมที่พบด้านนี้ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบ ได้แก่ ร้อยละ (58.06) การแสดงการยอมรับเด็กอาจเป็นการทำแบบเรื่อย ๆ ไม่ได้ตั้งใจ พฤติกรรม ที่พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.13) ได้แก่ การกล่าวต้อนรับหรืออ้าปากแบบฉันทเพื่อ

1.3 การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการสอนในห้องเรียนช่วงเช้าของครูอนุบาลสังกัดต่าง ๆ พบว่า ในด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันจะอยู่ในระดับ 1 เป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันนั้น จะพบอยู่ในระดับ 1 เหมือนกัน

1.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน กับด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วม จากบทบาบท การสอนในห้องเรียนช่วงเช้า พบว่าครูอนุบาลของทุกสังกัดพบพฤติกรรมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน มากกว่า ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน

2. การจัดโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) สามารถสรุปได้ดังนี้

โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีแนวคิดในการจัดการศึกษา 2 แนวคิด คือแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ในด้าน หลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู และสื่อ คิดเป็นร้อยละ 57.14 และแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) ในด้านแนวคิด จุดมุ่งหมาย และการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 42.86

โรงเรียนอนุบาลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชนมีแนวคิดในการจัดการศึกษา คือเป็นแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู สื่อ การวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100

โรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีแนวคิดในการจัดการศึกษา 2 แนวคิดคือเป็นแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development) ในด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู และสื่อ คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเป็นแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) ในด้านแนวคิด จุดมุ่งหมาย และการวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 42.86

โรงเรียนในสังกัดสถาบันราชภัฏ มีแนวคิดในการจัดการศึกษา 2 แนวคิดคือเป็นแบบ พหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Transmission) แนวคิด จุดมุ่งหมาย และการวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 42.86 และเป็นแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ใน ด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู และสื่อ คิดเป็นร้อยละ 57.14

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีแนวคิดในการจัดการศึกษา 2 แนวคิด คือเป็นแบบพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Transmission) ในด้านแนวคิด จุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรม บทบาทครู สื่อ การวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 85.71 และเป็นแบบ พัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ในด้านหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 14.29

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบแนวคิดทางการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนสังกัดต่างๆ

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนอนุบาลทุกสังกัดที่ทำการศึกษามีลักษณะ แนวคิดทางการศึกษาตามแนวคิดของ ของ Kohlberg และ Mayer เป็นแบบผสมผสานระหว่าง แนวคิดแบบพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Transmission) กับแนวคิดแบบพัฒนาการทาง สติปัญญา (Cognitive Developmental) ยกเว้นโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นทางวิชาการที่จะมี รูปแบบชัดเจนในกลุ่มแนวคิดทางการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Transmission) ร้อยละ 100 ซึ่งก็เนื่องมาจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำเป็นจะต้อง จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและสังคมในปัจจุบันที่ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขได้ มากกว่าการส่งเสริม พัฒนาการในด้านอื่นๆ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย, 2528) และจากที่ผู้ปกครองมักมี ค่านิยมส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการสอบคัดเลือกเข้าในชั้น ป.1 (เรื่อง เจริญชัย, 2334 อ้างถึงใน วิสิษฐศรี ดังคร โอริน, 2339) จึงทำให้ลักษณะการสอนมีลักษณะที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้ให้แก่เด็ก โดยที่เด็กมีหน้าที่รับความรู้อย่างเดี๋ยว เด็กขาดโอกาสในการที่จะเลือกหรือ ตัดสินใจที่จะทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ขาดการร่วมมือระหว่างเด็กด้วยกัน ครูจะเป็นผู้มีอำนาจ คนเดียวในชั้นเรียน

โรงเรียนอนุบาลของสังกัดอื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และ สถาบันราชภัฏ ถึงแม้จะมีลักษณะผสมผสานระหว่างแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Transmission) กับแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ถึงแม้จะจัดอยู่ใน กลุ่มแนวคิดด้านพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) แต่ก็ยังเป็นลักษณะ

แบบไม่เต็มทีเพราะครูก็ยังมีบทบาทมากกว่าเด็กในการเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ ถึงแม้ว่าจะให้โอกาสเด็กในการเลือกและตัดสินใจทำกิจกรรมเองบ้างก็ตาม ซึ่งตรงกับลักษณะของ โรงเรียนแบบผสมผสาน (Eclectic) ของ DeVries, Hanev และ Morgan (1991) ในงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทครูที่มีผลต่อการพัฒนาระดับจริยธรรมทางสังคมให้กับเด็กวัยอนุบาล โดยการเปรียบเทียบบทบาทครูจาก 3 รูปแบบการสอนคือ DISTAR, Constructivist และ Eclectic ซึ่งก็สืบเนื่องมาจากสภาพปัจจุบันในการสอบเข้าศึกษาต่อและคำนิยมของสังคมในการวัดเด็กอ่อนแก่่งที่การอ่านออกเขียนได้เช่นเดียวกัน

อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงจะมีลักษณะที่แตกต่างกันบ้างแต่ก็ไม่ทำให้แตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องมาจากโรงเรียนทุกสังกัดมีแนวคิด และจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน คือการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้พัฒนาในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความพร้อมที่จะศึกษาในระดับต่อไป เนื่องมาจากสภาพปัจจุบันที่เด็กจำเป็นต้องสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา จึงทำให้โรงเรียนไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามแนวคิดแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ได้เพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องอาศัยการผสมผสานระหว่างแนวคิดแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) เพื่อที่จะทำให้เด็กเรียนรู้ได้เร็วขึ้น คือการที่ครูบอกและเด็กจำมากกว่าที่จะให้เด็กสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาในการเห็นผล จะเห็นได้จากในบางโรงเรียนมีลักษณะการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำหรือได้เรียนด้วยตนเอง แต่ก็ยังมีการสอดแทรกหรือเสริมแบบฝึกต่าง ๆ เข้าไปในชั่วโมงนั้นๆ ด้วย เช่น ในโรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โรงเรียนสังกัดสถาบันราชภัฏ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

นอกจากนี้การวัดผลก็จะมีลักษณะเดียวกันคือ วัดโดยการใช้แบบทดสอบในการวัดและประเมินผล ถึงแม้จะมีการใช้เพิ่มสะสมผลงานแต่ก็ยังไม่ได้นำมาใช้ในกระบวนการประเมินผลที่ชัดเจน ใช้เพียงแค่รวบรวมผลงานมากกว่าที่จะนำผลมาใช้ในการพัฒนาเด็ก

จากการศึกษาพบว่าไม่มีโรงเรียนสังกัดใดอยู่ในกลุ่มแนวคิดวุฒิภาวะนิยม (Romanticism) แนวความคิดนี้มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นได้เองตามวุฒิภาวะ โดยครูจะต้องจัดบรรยากาศให้อบอุ่นในระหว่างครูกับเด็ก เด็กก็สามารถที่จะเรียนรู้ได้เปรียบเสมือนต้นไม้ถ้าได้รับอาหารที่เพียงพอก็สามารถเจริญงอกงามได้ ครูจะเห็นคุณค่าในตัวเด็กมาก จนครูไม่เข้าไปถาม ให้ข้อมูล หรือข้อเสนอแนะต่างๆ ในการจัดหรือสร้างประสบการณ์ให้เด็ก ซึ่งลักษณะที่กล่าวนั้นไม่พบในโรงเรียนสังกัดใดเลย ซึ่งสืบเนื่องมาจากแนวคิดในการจัดการศึกษาของไทยเชื่อในเรื่องของประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากภายนอกมากกว่าการเชื่อในเรื่องของวุฒิภาวะเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้เรามักจะพบในการจัดการศึกษาของ A.N.Neil's Summerhill, Free School หรือ Open School (Kohlberg and Mayer, 1972

อ้างถึงใน Sylvia and Marry 1994) ซึ่งโรงเรียนพวกนี้จะเห็นถึงคุณค่าของการให้อิสระแก่เด็ก
สังคมไทยยังมีค่านิยมในการที่ผู้ใหญ่มีอำนาจในการควบคุมเด็ก และครูส่วนใหญ่ก็มีพฤติกรรม
โดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้การให้เด็กเรียนรู้ตามวุฒิภาวะของตนเองจะทำให้เห็น
พัฒนาการที่ช้า และจะต้องอาศัยระยะเวลา เนื่องจากสังคมไทยประเมินเด็กเก่งอ่อนที่การอ่าน
ออกเขียนได้ ดังนั้นแนวคิดนี้จึงไม่ได้รับความนิยมในสังคมไทยและไม่พบในการจัดการศึกษา
ในสังกัดใดเลย

2. พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของการสอนในห้อง เรียนของครูอนุบาล

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เนื่องจากกรณี ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้เวลาก่อนข้างมาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีจำนวนน้อย
ผลการวิจัยที่ได้จึงยังไม่ครอบคลุมการสอนทั้งหมด ซึ่งเป็นการศึกษาการศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียนเฉพาะบทบาทการสอนเฉพาะในห้องเรียนช่วงเช้าเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า ครูอนุบาลของทุกสังกัดมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม
ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันมากกว่าด้านการ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน และ พฤติกรรมของครูอนุบาลในทุกสังกัดมีพฤติกรรม
จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน
และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 1

DeVries , Haney และ Morgan (1991) ได้กล่าวว่างค์ประกอบสำคัญของการ
พัฒนาจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์มีตัวแปรสำคัญ คือ การสอนและ
บรรยากาศการเรียนรู้ จากการศึกษาเขาพบว่ารูปแบบการสอนที่ต่างกัน ครูจะมีบทบาทการสอน
ที่แตกต่างกันด้วย เช่น

การสอนแบบ Direct - Instruction Program (Distar) จะมีรูปแบบการสอนที่
ครูมีบทบาทในการสอนที่ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมต่างๆให้กับเด็กโดยตรง บรรยากาศชั้นเรียน
จะมีความตึงเครียด เด็กขาดโอกาสในการเลือกหรือตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง และไม่
ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง และไม่ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งตรง
กับรูปแบบการสอนแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) ในแนวคิดของ Kohlberg
และ Mayer ที่กล่าวถึงบทบาทครูในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งพบใน
โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จากการศึกษาลักษณะ
พฤติกรรมที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ การชี้บอกให้เด็กทำบางอย่างในกิจกรรม เช่น "ครูคิดว่าคิดว่า
ควรจะทำได้แล้ว" การสอนหรือการอธิบาย การถามปัญหาทางวิชาการเพื่อดูว่าเด็กรู้คำตอบ

หรือไม่ เช่น "2+2 เป็นเท่าไร" "คำนี้อ่านว่าอะไร" การบังคับหรือสั่งให้เด็กปฏิบัติตามโดยหวังผลทันที เช่น "นั่งลง" "เงยหน้าขึ้น" "ยกมือขึ้น"

การสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ เป็นรูปแบบการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจและกระทำสิ่งต่างๆ ตามความสนใจ เด็กมีโอกาสทำกิจกรรมที่หลากหลายโดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำและร่วมมือ บรรยากาศไม่ตึงเครียด มีความเป็นมิตรและเห็นอกเห็นใจกัน ซึ่งตรงกับรูปแบบการสอนแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ในแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer ที่ครูเป็นผู้จัดเตรียม กระตุ้น ชี้แนะ และส่งเสริมในการสร้างความรู้ของเด็ก ครูจะต้องทำทาสติปัญญาและทำให้เด็กได้รวบรวมประสบการณ์ ความรู้ที่เรียนใหม่เข้ากับความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วหรือความรู้ที่เข้าใจแล้ว ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้แสวงหาความรู้เท่านั้น ครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความรู้ที่เรียนรู้มาโดยที่ความรู้เหล่านั้นจะต้องมีความหมายและมีคุณค่าต่อตัวเด็ก ซึ่งไม่พบโรงเรียนอนุบาลที่เป็นแบบนี้ อย่างเดียว

การสอนแบบผสมผสาน (Eclectic) เป็นการสอนที่ให้เด็กมีโอกาสตัดสินใจบ้างแต่ครูยังเป็นผู้ที่กำหนดการเรียนรู้ และสั่งการให้เด็กปฏิบัติสิ่งต่างๆ ตามที่กำหนด ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) กับแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ในแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer ซึ่งพบในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ

บทบาทการสอนในห้องเรียนของครูอนุบาลจากที่กล่าวมาทำให้เห็นถึงบรรยากาศการเรียนการสอนของครูที่ไม่ส่งเสริมบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมเท่าที่ควร Piaget กล่าวว่า ความรู้ศึกษาทางจริยธรรมมีจุดเริ่มต้นอยู่ที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกัน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนอนุบาลสังกัดต่างๆ ขาดบรรยากาศที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกัน ครูขาดความร่วมมือกับเด็ก และ ขาดการส่งเสริมให้เด็กร่วมมือกัน บรรยากาศในห้องเรียนในโรงเรียนอนุบาลทุกสังกัดก็มีบรรยากาศแบบตึงเครียดมากกว่าแบบผ่อนคลาย เพราะครูมีรูปแบบในการสอนแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) และแบบผสมผสานระหว่างแบบพฤติกรรมนิยม (Cultural Transmission) กับแบบพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Developmental) ซึ่งครูมีบทบาทในการกำหนดสิ่งต่างๆ ให้เด็ก หรือเปิดโอกาสให้เด็กตัดสินใจได้บ้างแต่ครูยังเป็นผู้ที่กำหนดการเรียนรู้ และสั่งการให้เด็กปฏิบัติสิ่งต่างๆ ตามที่กำหนด จึงทำให้พบพฤติกรรมด้านกตเวทียการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันมากกว่าด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน และการที่พบพฤติกรรมของ

ครูอนุบาลในทุกสังกัดมีระดับจริยธรรมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันและด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับ 1 จากการศึกษานวัตกรรมจริยธรรมทางสังคมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระดับ 1 ซึ่งเป็นการแสดงความต้องการของครูฝ่ายเดียว โดยการควบคุมนักเรียน พฤติกรรมที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ การบอกให้เด็กทำบางอย่างในกิจกรรม เช่น "เธอควรเอาหนังสือไปไว้ที่ได้แล้ว" การตั้งบังคับให้เด็กปฏิบัติตามโดยหวังผลทันที เช่น "เงียบได้แล้ว" "เอาของเล่นไปเก็บให้เรียบร้อย" การสอนหรือการอธิบาย การถามปัญหาทางวิชาการว่าเด็ก รู้คำตอบหรือไม่ การยืนยันคำตอบที่ถูกต้องของเด็ก เช่น การทวนคำตอบของเด็ก รับคำว่า "ใช่" "เออ" การแก้ไขความผิดพลาดทางวิชาการของเด็ก เช่น เมื่อเด็กตอบคิดว่าตัวที่ครูชี้คือ จ. ครูก็จะรีบบอกว่า "จ. มนจ" หรือ เมื่อเด็กเขียนผิดครูก็จะบอกว่า "ไม่ใช่ ค.เด็ก สะกดคำงหาก" การถามขอมูลเพื่อที่จะช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรม เช่น "อะไรอยู่ในตะกร้าของครู" "อะไรอยู่ที่ครูนาม" เป็นการถามคำถามที่ครูไม่ต้องการจะรู้คำตอบแต่เป็นการถามเพื่อให้ครูสามารถดำเนินการสอนต่อไปได้ เป็นต้น

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ 1 ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนที่มีจิตสำนึกมากขึ้นของครู แต่ยังเป็นการกระทำข้างเดียวโดยไม่ได้พิจารณาความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งจากการศึกษานวัตกรรมที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ การพูดคุยกันแบบกันเองซึ่งเนื้อหาไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ เช่น การเล่นสมมุติกับเด็ก "ใครอยากจะเล่นคอนเสิร์ตบ้าง" การยอมรับเด็กอาจเป็นแบบไม่ได้ตั้งใจ เช่น การพยักหน้า รับว่า "เออ" "ค่ะ" หรือการถามเด็กว่า "อะไรนะ" เมื่อครูไม่แน่ใจในสิ่งที่เด็กพูด และการกล่าวต้อนรับหรืออำลาแบบฉันทมิตร เช่น "สวัสดีค่ะเด็กๆ" "สวัสดีจ๊ะเอ"

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ 2 ของครูอนุบาลจากบทบาทการสอนในห้องเรียนช่วงเช้าจากการศึกษาพบว่าพบพฤติกรรมระดับนี้บ้างแต่น้อยมาก ซึ่งพฤติกรรมที่พบมากที่สุดได้แก่ การสะท้อนความคิดเห็นของเด็กในรูปแบบที่ขยายความคิดออกไป เช่น เด็กตอบว่า "พชบาล" ครู ก็ขยายต่อไปว่า "นางพชบาลเป็นผู้ช่วยของคุณหมอ" ส่วนพฤติกรรมอื่นๆพบแต่น้อยมากได้แก่ การยอมรับคำตอบหรือข้อความที่ไม่ถูกต้องไม่มีหลักการของลูก เช่น "มันอาจจะเป็นอย่างที่เงวาก็ได้ค่ะ" การแสดงความเห็นใจต่อความทุกข์หรือพยายามที่จะปลอบโยนเด็ก เช่น "ใครโงะ เอายามาหรือเปล่าคะ" การอ้างถึงประสบการณ์ร่วมกันในอนาคต เช่น ครูคุยกับเด็กเรื่องสัตว์แล้วก็กล่าวอ้างอิงถึงการที่จะไปเที่ยวซาฟารีเวิลด์ในเดือนหน้า การสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของเด็ก โดยให้เด็กรู้ว่าความรู้สึกนั้นได้รับการยอมรับ "เด็กๆเมื่อไหร่หรือยัง" (นันทิสง

และท่าทางแสดงความจริงใจและเอาใจใส่ต่อคำตอบที่ได้รับ) การแสดงออกถึงการนำกลุ่มในกิจกรรมการร้องเพลงหรืออื่นๆอย่างไม่บังคับ เช่น ครูเข้าไปร่วมร้องเพลงกับเด็กในมุมนบ้าน การชักชวนให้คนอื่นร่วมกิจกรรมกับตนโดยตั้งใจให้เด็กได้รับประโยชน์ เช่น เด็กคนหนึ่งยืนอยู่แล้วครูหันไปเห็นจึงเดินเข้าไปจูมมือแล้วพาเด็กมานั่งทำกิจกรรมกับครูที่โต๊ะ และการวิจารณ์ถึงประสบการณ์ร่วมกันในอดีตของคนกับเด็ก เช่น "เมื่อคราวก่อนที่เราไปเขาดินกันเราเจอถึงด้วยเด็กๆจำได้ไหม"

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ 3 ของครูอนุบาลจากบทบาทการสอนในห้องเรียนช่วงเช้า ซึ่งพฤติกรรมระดับนี้เป็นการพยายามให้เกิดความเข้าใจตรงกันโดยการเข้าใจคนอื่นหรือให้คนอื่นเข้าใจตนเอง จากการศึกษาไม่พบพฤติกรรมระดับนี้ ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลสังกัดต่างๆ จะมีลักษณะความสัมพันธ์ตามแนวคิดของ Piaget แบบลักษณะใช้การบังคับ (Heteronomous and Coercive) ที่มีลักษณะผู้ใหญ่เป็นผู้ออกคำสั่งให้เด็กประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบทางเดียว (One Way Affair) เป็นส่วนใหญ่ จึงพบพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ทั้งด้านกลวิธีเจรจนเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันและด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันในระดับ 1 เป็นส่วนใหญ่

ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ด้านกลวิธีเจรจนเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันในระดับ 0 ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงแรงกระตุ้นตามความต้องการทางธรรมชาติ โดยการใช้ปฏิริยาทางกายหรือการข่มขู่ต่อเด็กที่จะเอาในสิ่งที่ตนต้องการ จากการศึกษาเป็นพฤติกรรมที่พบบ้างแต่จัดว่าเป็นส่วนน้อย ซึ่งพฤติกรรมที่พบได้แก่ การปฏิเสธและไม่ยอมรับเด็ก เช่น เมื่อเด็กเข้ามาถามครูก็จะทำเฉย หรือ เมื่อเด็กเข้ามาหา ก็จะทำไม่สนใจ การดูถูกเหยียดหยามเด็กทำให้เด็กอับอาย เช่น "วิวัตส์ทำไมเธอชอบอย่างนี้ ชนเป็นถึงเป็นค่างเลขอยู่เฉยไม่เป็นหรือไง" "ทำไมมันสกปรกอย่างนี้เธอใช้ยางลบขี้อะไรนะบอกแม่ล่ะเลิกซื้อได้แล้ว ขางลบอย่างแบบนี้" (ซึ่งจะต้องดูน้ำเสียงและสีหน้าประกอบด้วย) การใช้คำพูดข่มขู่เด็กโดยแสดงออกทางอารมณ์ เช่น "ถ้าทำอย่างนี้อีกอย่าหาว่าไม่เตือนนะ" "ถ้านักเรียนคนไหนเขียนไม่เต็มบรรทัดโดนแน่" และการใช้วิธีทางกายบังคับเด็ก ได้แก่ การตี การหยิก พฤติกรรมที่พบ เช่น เมื่อเด็กทำในสิ่งที่ครูไม่ชอบหรือเมื่อครูเตือนแล้ว เช่น การหันไปคุยกับเพื่อนขณะเรียนหนังสือ หรือขณะที่ครูกำลังสอน

นอกจากนี้ พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของครูอนุบาลในการสอนในห้องเรียนช่วงเช้า พฤติกรรมด้านกลวิธีเจรจนเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระดับ 2 ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความต้องการของนักเรียนโดยที่พยายามที่จะประสาน

ตั้งหล้าันกับของครูเองโดยใช้วิธีการชักจูง จากการศึกษาพฤติกรรมที่พบมากในระดับนี้ ได้แก่ การถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ทำอยู่เพื่อช่วยให้กิจกรรมดำเนินต่อไป เช่น "ใครทำเสร็จแล้วบ้าง" "ใครทำไม่ได้บ้าง" การกระตุ้นหรือสนับสนุนให้เด็กคิดเกี่ยวกับปัญหาทางวิชาการ เช่น "นักเรียนคิดว่าเชือกเส้นนี้เอาไปทำอะไรได้บ้างคะ" การขยายถึงเหตุผลสำหรับคำสั่งหรือคำชี้แนะต่างๆ เช่น "ถ้านักเรียนไม่ตั้งใจฟังครูนักเรียนก็จะทำข้อสอบไม่ได้" ส่วนพฤติกรรมพฤติกรรมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระดับ 3 ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายามที่จะให้เกิดความเข้าใจตรงกันโดยการเข้าใจนักเรียนและทำให้นักเรียนเข้าใจครู จากการศึกษาพฤติกรรมในระดับนี้พบบ้างแต่จัดว่าน้อยมาก ซึ่งพฤติกรรมที่พบจากการศึกษาได้แก่ การจูงใจให้เด็กคิดถึงคนอื่น เช่น "เอกถ้าเอกขึ้นขึ้นเพื่อนข้างหลังเขาก็จะมองไม่เห็นสิ" การอธิบายปัญหาของกลุ่มในแง่ที่เด็กเข้าใจ เช่น "ถ้าหากพวกเรายังตกลงกันไม่ได้กิจกรรมที่เราจะทำต่อไปก็คงจะไม่ได้ทำดังนั้นทุกคนจะต้องช่วยกันนะ" การนำเด็กไปให้เด็กอีกคนเพื่อช่วยเหลือ เช่น เด็กอยากจะทำแซนวิชครูจึงหันไปถามเด็กอีกคนว่า "ได้งี้ให้บอกเขาทำด้วยคน ได้ไหมเขาอยากทำบ้าง" และการสนับสนุนให้เคารพในทรัพย์สินคนอื่นหรือส่วนรวม เช่น "ใครเอาของลบหลังหลังไปใช้ให้เอามาคืนหลังหลังด้วยเพราะเพื่อนเขาไม่มีใช้" ซึ่งจากการศึกษาพฤติกรรมในระดับนี้ผู้วิจัยพบว่าเกิดน้อยมากเมื่อเทียบกับพฤติกรรมในระดับอื่น ดังนั้นเราควรมีการพัฒนาครูให้มีพฤติกรรมในระดับนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยครูควรที่จะพยายามที่จะเข้าใจและยอมรับในความคิดของเด็กและพยายามที่จะประสานความคิดระหว่างเด็กกับเด็กให้มากกว่าที่เป็นอยู่

จากที่ศึกษามาทำให้พบว่า สภาพปัจจุบันบทบาทการสอนของครูอนุบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ในการส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมอยู่ในระดับที่ยังไม่สูงมากนัก คือยังอยู่ในระดับ 1 DeVries และ Zan กล่าวว่บรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชั้นเรียน ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครู เด็กกับเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับกฎเกณฑ์ของชั้นเรียน ซึ่งจากการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าครูอนุบาลควรได้รับการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการสอนที่จะส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคม และพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตน

DeVries and Zan (1994) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนดังนี้คือ

1. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution) ครูจะใช้ความขัดแย้ง

ในชั้นเรียนมาเป็นโอกาสของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเป็นผู้แก้ปัญหา ครูยอมรับความขัดแย้งเป็นของเด็ก และเชื่อในความสามารถของเด็กว่าสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งของตัวเองได้

2. การเสนอ และการตัดสินใจเลือกกฎเกณฑ์ และข้อตกลง (Rule Making and (Ecision Making) ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของสมาชิกในชั้นเรียน เป็นลักษณะเฉพาะอีกอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยครูส่งเสริมให้เด็กเสนอความคิดในการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของชั้นเรียน ให้เด็กอธิบายเหตุผลที่เด็กเสนอกฎเกณฑ์ และส่งเสริมให้เด็กตัดสินใจเลือกกฎเกณฑ์ที่จะปฏิบัติในชั้นเรียน

3. การลงคะแนน (Voting) การจัดให้เด็กลงคะแนนเลือกกฎเกณฑ์ที่เด็ก ๆ ได้เสนอ เพราะการให้เด็กได้ลงคะแนนเป็นกระบวนการของการปกครองตนเอง เป็นการนำไปสู่การที่เด็กจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยที่ครูไม่ต้องคอยควบคุม หรือบังคับ และเป็นการส่งเสริมการเขียน และการอ่านของเด็ก ในระหว่างการลงคะแนนด้วย

4. การอภิปรายทางสังคมและทางจริยธรรม (Social and Moral Discussion) เป็นการอภิปรายเรื่องราวที่ไม่มีปัญหาที่ชัดเจน เพราะสามารถคิดได้หลายแง่หลายมุม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผล ช่วยให้เด็กคิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น และช่วยให้เด็กเข้าใจความคิด และความรู้สึกของผู้อื่น

5. การให้เด็กได้เลือกการปฏิบัติตามวินัยอย่างให้ความร่วมมือ (Cooperative Alternative to Discipline) เป็นการให้เด็กเลือกปฏิบัติตามวินัย โดยให้เด็กมีทางเลือกที่จะปฏิบัติอย่างให้ความร่วมมือ

การเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมเกิดขึ้นในทุกๆกิจกรรม ไม่ว่าจะ เป็น ชั่วโมงกิจกรรม ชั่วโมงทำความสะอาด เวลาอาหารกลางวัน เวลาการพักผ่อน กิจกรรมกลุ่มเล็ก กิจกรรมกลุ่มใหญ่ หรือแม้แต่การเรียนวิชาการ ครูก็สามารถกระตุ้น หรือสร้างบรรยากาศที่เป็น จริยธรรมทางสังคมให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

นอกจากนี้ DeVries และ Zan (1994) ได้เสนอแนะบทบาทครูที่จะส่งเสริมบรรยากาศของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในชั้นเรียน ซึ่งบทบาทสำคัญของครูคอนสตรัคติวิสต์ ที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมที่สำคัญ คือ

1. การร่วมมือกับเด็ก ด้วยวิธีการที่ครูเข้าใจในเหตุผลของเด็กช่วยให้เด็กสร้างสิ่งต่างๆ และความรู้ด้วยตนเอง

2. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเด็ก ครูควรสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์และความสามารถในการแก้ปัญหา สนับสนุนการสร้างความสำเร็จระหว่างบุคคล

นอกจากนั้นบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของครู ที่จะส่งเสริมบรรยากาศจริยธรรมทางสังคม ในชั้นเรียน มีหลัก 3 ประการดังนี้

1. การเข้าหรือกระตุ้นความเข้าใจของเด็ก ด้วยการแนะนำวิธีการที่เป็นไปได้ และ
ดำเนินการอภิปรายถึงความคิดของเด็ก
2. การปล่อยให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม
3. การส่งเสริมการควบคุมตนเองและความร่วมมือทางสังคม ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้
 - 4.1 ให้เด็กรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นในสถานการณ์ที่เหมาะสม
 - 4.2 สนับสนุนให้มีการเจรจาต่อรอง
 - 4.3 สนับสนุนให้แบ่งปันประสบการณ์กับผู้อื่น
 - 4.4 การสนับสนุนให้เกิดความยืดหยุ่นในการเคลื่อนไหวกิจกรรม

แนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะทำให้ครูมีจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ใน
ระดับที่สูงขึ้น และส่งผลต่อการพัฒนาการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้แก่เด็กอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่าบทบาทของครูในการสอนมีความสำคัญยิ่งในการส่งเสริม
บรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคม จึงควรคำนึงถึงบทบาทที่ส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก
และมีบทบาทในการเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง
และสนับสนุนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกับบุคคลอื่น เพื่อพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นใน
ชั้นเรียน
2. จากการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีบทบาทในการเป็นผู้สั่งมากกว่าที่จะให้เด็ก ได้มี
โอกาสกระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ครูยังมีบทบาทเป็นศูนย์กลางมากกว่าเด็ก ดังนั้น หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องและตัวครู ควรมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทการสอนของครูให้ยึดเด็กเป็นศูนย์
กลางมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะบทบาทการสอนช่วง กิจกรรมเพียง
อย่างเดียวไม่ได้ศึกษาในบทบาทการสอนในช่วงกิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมรับประทานอาหาร
กิจกรรมทำความสะอาด กิจกรรมในช่วงบ่าย หรือกิจกรรมในการพักผ่อน เนื่องจาก พฤติกรรม
ของครูที่ส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สามารถเกิด
ขึ้นได้ในทุกกิจกรรมและทุกโอกาส ดังนั้นจึงควรมีการศึกษารูปแบบครูในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย
2. เนื่องจากความจำกัดในเรื่องของเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์
ข้อมูลที่ใช้เวลานาน จึงควรทำการศึกษารูปแบบการสอนของครูแต่ละสังกัดให้เต็มรูปแบบโดย
ทำการศึกษาดตลอดทั้งวันและศึกษาที่ละสังกัด

3. ควรมีการศึกษาวิจัยรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของครูในระดับอื่น
เช่น ครูระดับก่อนอนุบาล หรือ ครูระดับประถมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย